

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Kutassy Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Bálint Kállai és Kende Ügyvédi Iroda a Sonnevend Pál Ügyvédi Iroda és a Dr. Lendvai Attila Ügyvédi Iroda valamint dr. Turi Attila ügyvéd által képviselt **alperes neve**. címe) alperes ellen társasági határozat felülvizsgálata iránt indított perében a.....Törvényszék 2014. október 21. napján kelt számú ítélete ellen a felperes által 28. sorszámon előterjesztett és Pf.3. sorszámon kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és az alperes 46/2013.(VIII.23.) KGY határozatát hatályon kívül helyezi.

Mellőzi a felperesnek elsőfokú perköltségben marasztalását.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 226.500 (kétszázhuszonhatezer-öttszáz) forint elsőfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 143.250 (száznegyvenháromezer-kétszázötven) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az alperes 2013. augusztus 23. napján tartott rendkívüli közgyűlésének napirendje egyebek mellett a bank 2013. évi üzletpolitikájának módosítása és a ... (...) igazgatósága által meghatározott szövegű alapító okirat elfogadása volt. A közgyűlésen a felperes szavazati joggal rendelkező részvényesként vett részt.

A közgyűlés 13461 igen szavazattal, 1218 ellenszavazat mellett, tartózkodás nélkül - a szövetkezeti hitelintézetek integrációjáról és egyes gazdasági vonatkozású jogszabályok módosításáról szóló 2013. évi CXXXV. törvény (Integrációs törvény) 19.§ (3) bekezdés c) pontja alapján, a törvényből eredő jogkövetkezmények

mindenre kiterjedő, alapos mérlegelését követően, jogkövető magatartás keretében - hatályon kívül helyezte a **alperes neve**. 2008. június 6. napjától hatályos, időközi módosításokkal egységes szövegbe foglalt alapszabályát és egyben minősített szavazás nyomán elfogadta a **alperes neve**. Integrációs törvénynek megfelelő, az ... igazgatósága által megszövegezett és a bank cégirataival és működési sajátosságaiából eredő adatokkal, rendelkezésekkel kiegészített egységes szövegezésű új alapszabályát.

A felperes a 46/2013.(VIII.23.) KGY határozat meghozatala során érvényes „nem” szavazattal szavazott.

A felperes a 2013. szeptember 20. napján előterjesztett keresetében arra hivatkozással, hogy az Integrációs törvény az Alaptörvény számos, a keresetlevélben részletezett rendelkezését sérti, és nem felel meg az alapjogok korlátozására vonatkozó alkotmányos követelménynek sem, a 46/2013.(VIII.23.) számú határozat hatályon kívül helyezését kérte. Kérte továbbá az eljárás felfüggesztése mellett, hogy a bíróság kezdeményezze az Alkotmánybíróságnál az Integrációs törvény alkotmányellenességének megállapítását.

A felperes keresetében ezen túlmenően az alperes alapszabályának jogszabálysértő voltát is sérelmezte. Álláspontja szerint az alapszabály 1. pontja a Ptké.16.§-a folytán alkalmazandó a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi V. törvény (Gt.) 9.§ (1) bekezdésébe, 176.§ (1) bekezdésébe, 180.§ (3) bekezdésébe, 8.11. pontja, a Gt.9.§ (1) bekezdésébe és 202.§ (6) bekezdésébe, 9.1. pontja a Gt.186.§ (2) bekezdésének e) pontjába, a 190.§-ába és a régi Ptk.373.§-ába, 9.2. pontja a Gt.9.§ (1) bekezdésébe, 10.4. és 10.5. pontjai a Gt.9.§ (1) bekezdésébe, 19.§ (3) bekezdésébe, 231.§ (1) és (2) bekezdéseibe és az Integrációs törvény 19.§ (3) bekezdés c) pontja alapján alkalmazandó 3.§ (2) bekezdés b) pontjába, 11.7. pontja a Gt.9.§ (1) bekezdésébe és 214.§-ába, 11.12. pontja a Gt.9.§ (1) bekezdésébe és 242.§ (3) bekezdésébe, a 12.2., 12.9.t., 12.19., 13.2., 13.11., 18.3. és 18.5. pontjai az Integrációs törvény 3.§ (1) bekezdésbe, a Gt.9.§ (1) bekezdésbe, 21.§ (1) és (4) bekezdéseibe, 34.§ (3) és (4) bekezdéseibe, a 231.§ (2) bekezdés d) pontjába, 12.13. pontja az Integrációs törvény 3.§ (2) bekezdésébe, a Gt.9.§ (1) bekezdésébe és 243.§ (1) és (2) bekezdéseibe, 12.14. pontja a Gt.9.§ (1) bekezdésébe, 243.§ (2) és (3) bekezdéseibe és a Hpt.65.§ (4) bekezdésébe, 12.18.1., 12.18.2. és 18.1. pontjai az Integrációs törvény 3.§ (2) bekezdésébe, 15.§ (3) és (4) bekezdéseibe, a Gt.9.§ (1) bekezdésébe, 13.10. pontja a Gt.9.§ (1) bekezdésébe és 34.§ (2) bekezdésébe ütköznek.

Az alperes érdemi ellenkérelmében az Alkotmánybíróság megkeresését ellenezte, az alkotmányossági aggályokat alaptalannak tartotta, érdemben vitatta a felperes által állított jogszabálysértéseket, ezért a kereset elutasítását kérte.

Az Alkotmánybíróság teljes ülése a hozzá benyújtott alkotmányjogi panaszok tárgyában 2014. június 30-án ...). Az AB határozat 3. pontjában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Integrációs törvény 19.§(3) bekezdése,

17/D. §-a, 17/H. § (2) bekezdése, valamint a törvény 1. melléklet IX. 9.1. e) pontja alkalmazása során az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdéséből következő alkotmányos követelmény, hogy a mintaalapszabályok csak olyan kötelező elemeket tartalmazhatnak, amelyek a törvény céljainak eléréséhez nélkülözhetetlenek, vagy a törvény végrehajtását szolgálják, illetőleg a hitelintézetek integrált működésére irányadó európai uniós követelmények teljesítéséhez szükségesek.

Az AB határozat 4. pontjában az Alkotmánybíróság az Integrációs törvény egésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította.

Az AB határozat 5. pontjában az az Alkotmánybíróság az Integrációs törvény 1.§ (1) bekezdés e), o), p), q) és t) pontja, (2), (3), (4) bekezdése, 3.§-a, 4.§ (1), (2) bekezdése, 5.§-a, 6.§ (3), (4) bekezdése, 11.§ (1), (4), (7), (8) bekezdése, 12.§ (2), (3) bekezdése, 13.§ (2), (3), (4) bekezdése, 14.§ (1), (3), (4) bekezdése, 15.§ (2)-(4), (7), (9)-(14), (16), (17), (19)-(21) bekezdései, 15/A.§ (1)-(9) bekezdései, 15/C.§-a, 16.§-a, 17.§ (1) bekezdése, 17/C.§ (1), (2), (4)-(7) bekezdései, 17/D.§-a, 17/E.§ (4) bekezdése, 17/H.§ (2), (4) bekezdése, 17/J.§ (2) bekezdése, 17/K.§ (1) és (11) bekezdése, 17/Q.§ (3), (4) bekezdése, 18.§ (3), (4), (6), (7) bekezdése, 19.§ (2)-(6), (8), (9), (11) bekezdése, 20.§ (1), (2), (7), (9), (10), (12), (14) bekezdései, 20/A.§ (1) bekezdése, (2) bekezdés b) pontja, (12), (13) bekezdése alaptörvény ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat is elutasította.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 190.500 forint elsőfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Ítélete indokolásában az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes 2013. augusztus 23-ai közgyűlésén a részvényesek a Gt.18.§ (1) bekezdése alapján a 46/2013.(VIII.23.) számú közgyűlési határozattal az alperes zrt. alapszabályának módosításáról határoztak, a módosított alapszabályt külön okiratba foglalták. A felperes keresetében ennek a társasági határozatnak a bírósági felülvizsgálatát kérte a Gt.45.§-a alapján. Megállapította, hogy a felperes a keresetét a törvényi határidőn belül terjesztette elő és a felperest a keresetindítás joga is megillette, ezért a keresetet érdemben vizsgálta.

Tekintettel arra, hogy az elsőfokú eljárás folyamatban léte alatt az Alkotmánybírósághoz benyújtott alkotmányjogi panaszok tárgyában az Alkotmánybíróság határozatot hozott és a felperesnek az Integrációs törvény rendelkezései alaptörvény ellenességére hivatkozásai megegyeztek az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványokban foglaltakkal, az elsőfokú bíróság az utólagos normakontroll kezdeményezése iránti kérelem vonatkozásában nem döntött.

A Gt.9.§-ának (1) bekezdését és az Integrációs törvény rendelkezéseit értelmezve és szem előtt tartva megállapította az elsőfokú bíróság, hogy kereset elbírálása során értékelni kell, hogy a Gt. mellett létezik egy olyan másik - speciális - jogszabály, amely a Gt-től eltérő, ám kötelező jellegű előírásokat tartalmazhat az alapszabály módosításának tartalmát illetően.

A fentiekre figyelemmel, részletesen vizsgálva a keresettel érintett módosított alapszabály egyes pontjainak jogszabályba ütköző voltát, a keresetet valamennyi érintett alapszabályi pont tekintetében megalapozatlannak találta.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása és a kereset teljesítése, továbbá az alperesnek perköltségben való marasztalása érdekében a felperes terjesztett elő fellebbezést.

Fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú ítélet az Integrációs törvény 19.§ (3) bekezdés c) pontjának rendelkezéséből azt a téves és jogellenes következtetést vonta le, hogy az ... az Integrációs törvény a Gt. és a Hpt. keresetlevélben hivatkozott rendelkezéseibe ütköző tartalmú alapszabály mintaszöveget is jogosult meghatározni.

Ezzel szemben értelmezése szerint az Integrációs törvény 19.§ (3) bekezdés c) pontja nem ad felhatalmazást az ...-nek az alapszabály-minta tartalmának szabad, akár a törvényi rendelkezésekkel is ellentétes tartalmú meghatározására. A minta alapszabály tartalmával kapcsolatban az Integrációs törvény 3.§ (2) bekezdés b) pontja tartalmaz rendelkezést, amely szerint a mintaalapszabálynak meg kell felelnie az Integrációs törvény rendelkezéseinek, az Integrációs törvény kifejezett felhatalmazás hiányában pedig nem térhet el a Gt., illetve a Hpt. keresetben részletesen megjelölt rendelkezéseitől sem. Mindezek alapján mindazok a keresetlevélben megjelölt alapszabályi rendelkezések, amelyek eltérnek az ott hivatkozott jogszabályi rendelkezésektől, úgy, hogy ezt az eltérést az Integrációs törvény valamely rendelkezése nem tette kifejezetten lehetővé, jogellenesek.

Sérelmezte a fellebbezésben a felperes azt is, hogy az elsőfokú bíróság a keresetlevélben megjelölt több alapszabályi rendelkezés, pl. az alapszabály 1., 8.11., 9.1., 11.7., 12.9.t., 18.5., 12.13. és 12.14. pontja szövegét, tartalmát vagy tényleges jelentését is figyelmen kívül hagyta, az ítélet indokolása nem a felperes által felvetett jogellenes rendelkezésekre, hanem más kérdésekre vonatkozik.

A felperes a Pf.3. sorszámú fellebbezés kiegészítésében kifejtette, hogy az ... által meghatározott mintaalapszabály csak olyan lehet, illetve a közgyűlés csak olyan alapszabályt fogadhat el, amely megfelel a Gt. által a gazdasági társaság létesítő okiratára meghatározott feltételeknek, azaz

- jogszabály eltérő rendelkezése hiányában csak a részvényesek egymás közötti, illetve a részvényes és a társaság közötti jogviszonyt, valamint a társaság szerveinek működését szabályozhatja,
- nem lehet ellentétes jogszabály imperatív/kógens rendelkezéseivel,
- a szabad szabályozás körébe tartozó rendelkezése nem állhat ellentétben a

társasági jog általános rendeltetésével vagy az adott társasági formára vonatkozó szabályozás céljával, és nem sérti a jóhiszemű joggyakorlás követelményeit.

Az alapszabálynak minden olyan rendelkezése, amely nem felel meg a fenti feltételeknek, a Gt.9.§ (1) bekezdésébe ütközik akkor is, ha a Gt. más rendelkezését nem sérti.

A Gt. kógens rendelkezéseitől a mintaalapszabály csak akkor térhet el, ha jogszabály - adott esetben elsősorban az Integrációs törvény kifejezetten megengedi. Állította, hogy egyetlen, a perben vitatott, a Gt-be ütköző alapszabályi rendelkezés esetén sem ad az Integrációs törvény felhatalmazást az eltérésre.

Hivatkozott arra is, hogy az AB határozat sem módosította a fenti értelmezést, ezért a keresetben sérelmezett egyes jogszabályellenes alapszabályi rendelkezésekkel kapcsolatban a keresetében írtakat a fellebbezésében is fenntartotta, és az egyes pontok jogszabályba ütköző voltának indokait a Pf.3. sorszámú előkészítő iratában kiegészítette.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes által a fellebbezésében és előkészítő iratában idézett feltételrendszer nem felel meg a Gt.9.§ (1) bekezdésben foglaltaknak, amely a társasági szerződések megalkotása vonatkozásában érdemben két korlátot állít a szerződési szabadság elé. A Gt.9.§ (1) bekezdése a törvény rendelkezéseitől való eltérést, illetve a társasági jog általános rendeltetésével az adott társasági formára vonatkozó szabályozás céljával és a jóhiszemű joggyakorlás követelményével ellentétes rendelkezéseket zárja ki a tagok (részvényesek) szerződési szabadságának köréből, nem szól ugyanakkor arról, hogy jogellenes lenne nem a tagok (részvényesek) egymás közötti, illetve a tag (részvényes) és a társaság közötti jogviszonyt szabályozó rendelkezések társasági szerződésbe foglalása.

Kifejtette azt az álláspontját, hogy fogalmilag kizárt egy társasági szerződésbe foglalt rendelkezésnek a társasági jog általános rendeltetésébe ütközése akkor, ha a rendelkezést törvény írja elő vagy annak társasági szerződésbe foglalása jogszabály végrehajtása érdekében szükséges. A Gt.9.§ (1) bekezdése tehát a szerződési szabadságnak, nem pedig az állam jogalkotó hatalmának állít korlátot. Adott esetben az Integrációs törvény felhatalmazza az ...-t, illetve a **T.Zrt.**-t a mintaalapszabály megalkotására, mégpedig az integráció céljainak megvalósítása érdekében. Az ... és a **T. Zrt.** e hatáskörei elengedhetetlenül szükségesek ahhoz, hogy az integráció működőképes legyen, az ... a törvényben előírt jogaival élhessen, kötelezettségeit teljesíteni tudja és az Integrációs törvény elérje célját. Ebből következően nem lehetnek ellentétesek a társasági jog általános rendeltetésével azok a rendelkezések, amelyeknek az alapszabályba foglalása a mintaalapszabályból és az Integrációs törvény rendelkezéseiből következnek.

Kifejtette, hogy az Integrációs törvény a Gt-hez képest speciális jogszabály, ezért ez

irányadó a mintaalapszabály tartalmának megítélésekor is. Az Integrációs törvény 19.§ (3) bekezdés c) pontja felhatalmazást ad az ...-nek illetve a **T. Zrt.**-nek a mintaalapszabály meghatározására. Az Integrációs törvény normaszövege nem köti további feltételhez ezt a hatáskört, ezzel kivételt teremt a Gt. és más vonatkozó törvények szabályai alól. Ugyanakkor nyilvánvaló az is, hogy a mintaalapszabály csak olyan rendelkezéseket tartalmazhat és csak annyiban térhet el a vonatkozó törvényi szabályozástól, amennyiben ezek a rendelkezések az integráció célkitűzéseit szolgálják. Ezt az értelmezést támasztja alá az AB határozata is, amely egyértelműen tág körben húzta meg a mintaalapszabályba foglalható rendelkezések lehetséges tartalmának körét. Értelmezése szerint az AB határozat 3. pontja és annak indokolása alapján akkor sem merülhetne fel egy, a mintaalapszabálynak megfelelő alapszabályi rendelkezés jogellenessége, ha az a Gt. kifejezett rendelkezésével ellentétes, feltéve, hogy egyébként a mintaalapszabály megfelel az Alkotmánybíróság által megfogalmazott követelményeknek.

Az ellenkérelem 4. pontjában hivatkozott arra is, hogy az alapszabály keresettel támadott rendelkezései nem ütköznek a Gt. keresetben megjelölt rendelkezéseibe.

A fellebbezés megalapozott.

A Gt.45.§ (1) bekezdése szerint a gazdasági társaság bármely tagja (részvényese) kérheti a társaság szervei által hozott határozatok bírósági felülvizsgálatát arra hivatkozással, hogy a határozat e törvény vagy más jogszabály rendelkezéseibe, illetőleg a társasági szerződésbe ütközik.

A határozat akkor ütközik jogszabályba, ha meghozatala során az eljárási szabályokat nem tartották be, vagy a határozat tartalma jogszabály eltérést nem engedő rendelkezésével ellentétes.

A felperes keresetében az alperes 46/2013.(VIII.23.) KGY számú határozatának felülvizsgálatát kérte. E határozat tárgya az alperes új alapszabályának elfogadása volt. A határozat tárgya tehát maga az új alapszabály, ezért a perben azt kellett vizsgálni, hogy az alapszabály keresetben megjelölt rendelkezései jogszabályba ütköznek-e vagy sem. Már egy jogszabályba ütköző alapszabályi rendelkezés a teljes határozat jogszabályba ütközését jelenti. Az elsőfokú bíróság a keresetben megjelölt minden egyes rendelkezést egyenként vizsgálta és arra a következtetésre jutott, hogy az alapszabály támadott részei nem ütköznek jogszabályba. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak ezekkel a következtetéseivel nem értett egyet, a keresettel támadott és a fellebbezéssel érintett alapszabályi rendelkezések vizsgálata során az elsőfokú bíróságtól eltérő következtetésekre jutott.

A Gt.9.§ (1) bekezdése szerint a tagok (részvényesek) e törvény, illetve más jogszabályok keretei között a társasági szerződés (alapszabály, alapító okirat) tartalmát szabadon állapíthatják meg. E törvény rendelkezéseitől azonban csak akkor térhetnek el, ha ezt a törvény megengedi. Nem minősül a törvénytől való

eltérésnek olyan további rendelkezés társasági szerződésbe (alapszabályba, alapító okiratba) való foglalása, amelyről a törvény nem szól, ha a rendelkezés nem áll ellentétben a társasági jog általános rendelkezésével vagy az adott társasági formára vonatkozó szabályozás céljával, és nem sérti a jóhiszemű joggyakorlás követelményeit.

A Gt. szabályai tehát kógens szabályok. Ha Gt. egy kérdést szabályoz, az alapszabály ezt a kérdést nem szabályozhatja eltérően, kivéve, ha az eltérést maga a Gt. megengedi. Ha egy kérdést a Gt. nem szabályoz, azt a részvényesek szabadon rendezhetik, de ha az ellentétben áll a társasági jog általános rendeltetésével vagy az adott társasági forma céljával vagy sérti a jóhiszemű joggyakorlás követelményét, akkor ez a rendelkezés is jogszabályba ütközik.

Az alapszabály tartalmát tehát általában a részvényesek maguk határozhatják meg. Az Integrációs törvény 19.§ (3) bekezdés c) pontja azonban előírta, hogy a működési engedéllyel rendelkező szövetkezeti hitelintézet köteles elfogadni a törvény hatálybalépése után 45 napon belül új alapszabályát vagy alapító okiratát, az Integrációs Szervezet igazgatósága által meghatározott szöveggel.

E szabályozás alkotmányosságát az Alkotmánybíróság vizsgálta és az alaptörvényellenesség megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította az AB határozat 5. pontjában, az AB határozat indokolása 178-183. pontjában foglalt indokok alapján. Ez a határozat a perben felülvizsgált közgyűlési határozat meghozatala után született ugyan, mégis támpontot nyújthat az alapszabály értelmezéséhez, hiszen az Alkotmánybíróság az Abtv.46.§ (3) bekezdése alapján olyan alkotmányos követelményt állapított meg, amelynek az alkalmazandó jogszabály alkalmazásának meg kell felelnie.

Az Alkotmánybíróság határozata indokolásában rámutatott arra, hogy az alapszabály (alapító okirat) szövege meghatározásának a joga - **a jogszabályi keretek között** - a gazdasági társaságok (jelen esetben szövetkezetek és bankok) legfőbb szervének, azaz a tulajdonosok összességéből álló közgyűlésnek az egyik legfontosabb jogosítványa. A tagok (részvényesek) a létesítő okirat elfogadása során tulajdonosi jogukat gyakorolják, egyesített tulajdonuk szervezeti (jogalanyisági) és működési (hasznosítási) szabályait alkotják meg. Az Integrációs törvény támadott rendelkezése ennek a jognak a lényegi tartalmát érinti. Helyes értelmezés szerint az Integrációs törvény arra ad lehetőséget, hogy az ... (illetve később a T.) a Tv. céljának - az integrációnak - a megvalósulása érdekében szükséges, lényeges tartalmi elemeket meghatározhassa. A tulajdonhoz való jog korlátozása tehát csak annyiban alkotmányos, amennyiben az integráció magvalósításához feltétlenül szükséges mértékben érinti az alapszabály (alapító okirat) tartalmának meghatározásához való jogot.

Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy a mintaalapszabály tartalmának meghatározására vonatkozó, az Alaptörvénynek megfelelő jogi normák nem megfelelő alkalmazása eredményeként sérülhet az érintettek tulajdonhoz való joga.

A támadott jogi szabályozás ugyanakkor olyan értelmezést sem zár ki, mely szerint a mintaalapszabály komplett, semmilyen egyéniesítést (kiegészítést, részletezést) meg nem engedő dokumentumként kerülhet kiadásra, illetve hogy az a Tv. előírásaival kapcsolatban nem álló, abból közvetlenül le nem vezethető rendelkezéseket is tartalmazhat. A mintaalapszabály tartalmát ráadásul az érintett hitelintézetek (szövetkezetek, bankok) semmilyen fórum előtt nem támadhatják meg, sőt a Tv. 17. § (1) bekezdése kifejezetten ki is mondja, hogy amennyiben az integrált hitelintézetek nem fogadnak el az ... által meghatározott szövegű új alapszabályt, működési engedélyüket vissza kell vonni.

Mindezek alapján - megerősítve, hogy a hatályban lévő szabályok helyes alkalmazása esetén az indítványozók jogsérelme nem következne be - szükségesnek és indokoltnak tartotta az Alkotmánybíróság az AB határozat 3. pontjában alkotmányos követelmény meghatározását: az Integrációs törvény 19. § (3) bekezdése, 17/D. §-a, 17/H. § (2) bekezdése, valamint a Tv. 1. melléklet IX. 9.1. e) pontja alkalmazása során a mintaalapszabály kiadására vonatkozó jogot szűken kell értelmezni, az Integrációs törvény 19.§(3) bekezdése, 17/D. §-a, 17/H. § (2) bekezdése, valamint a törvény 1. melléklet IX. 9.1. e) pontja alkalmazása során az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdéséből következő alkotmányos követelmény, hogy a mintaalapszabályok csak olyan kötelező elemeket tartalmazhatnak, amelyek az Integrációs törvény céljainak eléréséhez nélkülözhetetlenek, vagy a törvény végrehajtását szolgálják, illetőleg a hitelintézetek integrált működésére irányadó európai uniós követelmények teljesítéséhez szükségesek. Ez azt is jelenti, hogy az integrált hitelintézetek alapszabálya (alapító okirata) nem lehet ellentétes a mintaalapszabállyal, ugyanakkor az abban foglaltakhoz képest tartalmazhat kiegészítő elemeket: az integrációval kapcsolatba nem hozható tárgykörök, a Tv.-ből le nem vezethető szervezeti és működési szabályok - **a vonatkozó egyéb jogszabályok keretei között** - továbbra is egyedileg meghatározhatók maradnak.

Az Alkotmánybíróság határozatában megállapított alkotmányos követelmény azonban nem azt jelenti, hogy az alapszabálynak egyéb követelményeknek nem kell megfelelnie. Az alapszabályra továbbra is irányadók a jogszabályok, köztük a Gt.9.§ (1) bekezdése. Az alapszabály ezért nem tartalmazhat olyan rendelkezést, amely a Gt. eltérést nem engedő rendelkezésébe ütközik még akkor sem, ha az AB határozatban megjelölt célok eléréséhez szükséges. A mintaalapszabály megalkotójának, illetőleg a mintaalapszabály elfogadójának meg kell találnia az AB határozatban, illetőleg az Integrációs törvényben megfogalmazott célok elérésének a jogszabályba nem ütköző módját. Tévesen hivatkozott ezért az alperes az ellenkérelmében arra, hogy az AB határozat alapján még akkor sem merülhetne fel egy, a mintaalapszabálynak megfelelő alapszabályi rendelkezés jogellenessége, ha az a Gt. valamely kifejezett rendelkezésével ellentétes, feltéve hogy egyébként a mintaalapszabály megfelel az Alkotmánybíróság által megfogalmazott követelményeknek.

A kereset elbírálása során a keresettel támadott közgyűlési határozat meghozatalakor hatályos Ptk. és Gt. rendelkezéseit kellett alapul venni. Ennek

figyelembevételével a másodfokú bíróság álláspontja szerint az alapszabály egyes rendelkezései jogszabályba ütköznek.

- A keresettel támadott közgyűlési határozattal elfogadott alapszabály **8.11.** pontja jogszabálysértő. A Gt.202.§ (6) bekezdés b) pontja szerint ugyanis nem jegyezhető be a részvénytörzskönyvbe az, aki részvényét törvénynek vagy az alapszabálynak a részvény átruházására vonatkozó szabályait sértő módon szerezte meg. Ez a rendelkezés kógens, ez következik a Gt.202.§ (7) bekezdéséből, amely szerint a részvénytörzskönyv vezetője a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel nem tagadhatja meg a részvénytörzskönyvbe való haladéktalan bejegyzést. A részvényesek nem határozhatnak meg az alapszabályban további eseteket. Az alapszabály 8.11. pontja ezért a Gt. fenti rendelkezésébe ütköző módon tartalmazza, hogy nem jegyezhető be a részvénytörzskönyvbe az, aki részvényét törvénynek vagy a jelen alapszabálynak a részvényátruházásra, illetve a tulajdonszerzésre vonatkozó szabályait sértő módon szerezte meg, vagy az alapszabály részvények megterhelésére, kölcsönzésére vonatkozó tilalmát megszegi.

- Az alapszabály elővásárlási jogra vonatkozó **9.1.** pontjának rendelkezése szerint a társaság részvényeinek külső, harmadik személynek történő értékesítése, elidegenítése esetén a többi részvényesnek, a társaságnak, illetve a T.nak elővásárlási joga van.

Az alperes 2013. november 7. napján kelt érdemi ellenkérelme 6. oldal 3.1. pontjában arra hivatkozott, hogy az alapszabály nem hoz létre külön részvényosztályt, hanem a társaság által kibocsátott összes részvényre vonatkozó elővásárlási szabályokat fekteti le. A hivatkozott alapszabályi rendelkezés nem teremt a társaság által kibocsátott egyes részvényekhez fűződő különleges jogokat, hiszen minden részvényest felruház ezzel a joggal. Ez a szabályozás két okból is jogszabályba ütközik.

A Gt.2.§ (1) bekezdése szerint gazdasági társaság csak az e törvényben szabályozott formában alapítható. A törvény tehát formakényszer határoz meg, a Gt-ben vannak minden gazdasági társaságra vonatkozó közös szabályok és vannak az egyes társaságokra vonatkozó rendelkezések. A formakényszer azt is jelenti, hogy nem keverhetők össze az egyes társaságok sajátosságai. A közkereseti és a betéti társaság személyegyesítő társaság, a korlátolt felelősségű társaság is elsősorban az, míg a részvénytársaság vagyonegyesítő társasági forma. A kft-re jellemző a tagok egymás részére biztosított elővásárlási joga, amely a személyegyesítő jellegből következik (Gt.123.§ (2) bekezdés). Nem keverhetők a kft-re vonatkozó rendelkezések az rt-re vonatkozó szabályokkal. Az ilyen kikötés a Gt.9.§ (1) bekezdésébe ütközik, mert ellentétes a társasági jog általános rendeltetésével és az adott formára vonatkozó szabályozás céljával.

Ezen túlmenően azért is jogszabályba ütközik a minden részvényes javára biztosított elővásárlási jog alapszabályban rögzítése, mert a Gt.186.§ (2) bekezdés e) pontja szerint az alapszabály az elsőbbségi részvényfajtán belül elővásárlási

jogot biztosító részvényosztályt határozhat meg, a Gt.185.§ (2) bekezdése ugyanakkor úgy rendelkezik, hogy a részvénytársaság által kibocsátott törzsrészvények névértéke összegének mindenkor meg kell haladnia a részvénytársaság alaptőkéjének a felét.

A fentiekre tekintettel kizárt, hogy valamennyi részvény elővásárlási jogot biztosítson. Így értelmezte a jogszabályokat a Legfelsőbb Bíróság is, a 3/2009.(VI.24.) PK véleményének 13. pontjában. Az alapszabály a Gt. kógens rendelkezésébe ütköző módon rendelkezik tehát úgy, hogy az elővásárlási jog minden részvény alapján gyakorolható.

Elővásárlási jog a Ptk.373.§-a szerint írásbeli megállapodással engedhető. Írásba foglalás nélkül a megállapodás a Ptk.217.§ (1) bekezdése alapján semmis. A részvénytársaság alapszabálya nem tekinthető elővásárlási jog engedélyezésére irányuló írásbeli megállapodásnak. A T. és az Rt. javára nem köthető ki az alapszabályban elővásárlási jog, mert a T. és az Rt. nem vesz részt az alapszabály elfogadásában, így nem tekinthető szerződő félnek.

- Az alapszabály 9.1. pontjával kapcsolatban a fentiekben kifejtettekre tekintettel szükségtelen az alapszabály **9.2.** pontja, amely az elővásárlási jog részletes szabályait tartalmazza.

- Az alapszabály **11.7.** pontja azt rögzíti, hogy szavazásra az a részvényes jogosult, aki a közgyűlés napját megelőző munkanapon bejegyzésre került a társaság részvénykönyvébe, és eredetiben bemutatja a nevére kiállított, a dematerializált részvényekről szóló tulajdonosi igazolást.

A Gt.214.§-a értelmében a részvényes jogosult a közgyűlésen részt venni, e törvényben megszabott keretek között felvilágosítást kérni, valamint észrevételt és indítványt tenni, szavazati joggal rendelkező részvény birtokában pedig szavazni.

Az alapszabály értelmezése a Gt.9.§ (2) bekezdése folytán irányadó Ptk.207.§ szerint, a nyilatkozási elv alapján történhet. Amennyiben az alapszabály megalkotóinak és elfogadóinak szándéka az volt, hogy azok szavazhassanak, akik a közgyűlést megelőző napon a részvénykönyvben részvényesként szerepelnek, akkor ezt kellett volna az alapszabály 11.7. pontjába foglalni, e pont idézett rendelkezése a fentiekre tekintettel jogszabályba ütközik.

- Az alapszabály **11.12.** pontja szerint a részvényesek - számviteli törvény szerinti éves beszámoló elfogadásának kivételével - ülés tartása nélkül is bármely, a közgyűlés hatáskörébe tartozó ügyben határozhatnak. ... A szavazásra megszabott határidő utolsó napját követő három munkanapon belül, vagy ha valamennyi részvényes szavazata ezt megelőzően érkezik meg, akkor e naptól számított három munkanapon belül a részvénytársaság igazgatósága megállapítja a szavazás eredményét és további három munkanapon belül e-mail formájában azon részvényesek esetén, akik ezt korábban közokiratban, teljes bizonyító erejű

magánokiratban kéri, vagy okirati formában, írásban közli a részvényesekkel.

A Gt.242.§ (3) bekezdése szerint a szavazásra megszabott határidő utolsó napját követő három napon belül, vagy ha valamely részvényes szavazata ezt megelőzően érkezik meg, akkor e naptól számított három napon belül a részvénytársaság igazgatóság megállapítja a szavazás eredményét és azt további három napon belül írásban közli a részvényesekkel.

A Gt.242.§-a nem enged eltérést, ezért az alapszabály 11.12. pontjában a „három nap” helyett a „három munkanap” megjelölése jogszabályba ütközik.

- Az alapszabály 12.13. pontja szerint az igazgatóság ülése akkor határozatképes, ha azon az igazgatóság tagjainak kétharmados többsége, de legalább három tagja részt vesz. ... Határozat hozatalához a részvevők egyszerű többségének szavazata szükséges. Szavazategyenlőség esetén az igazgatóság elnökének szavazata dönt.

Az alapszabály 12.14. pontja szerint az igazgatóság határozatot hozhat igazgatósági ülésen kívül is úgy, hogy a tagok szavazataikat a hozzájuk eljuttatott határozati javaslatokra távbeszélőn, telexen, telefaxon vagy más módon adják le. Az igazgatóság ily módon történő döntését az igazgatóság elnöke jogosult kezdeményezni. Ebben az esetben a határozat akkor tekinthető érvényesnek, ha a tagok több mint fele szavazatát a javaslat kiküldését követő 5 munkanapon belül teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalva megküldi a társaság székhelyére. A döntés eredményét illetően a 12.13. pontban foglaltakat kell alkalmazni...

Az alapszabály 12.15. pontja szerint telefon-összeköttetés vagy videokonferencia útján az alapszabály 12.14. pontjában írt módon az igazgatóság csak akkor hozhat érvényes határozatot, ha legfeljebb 3 napon belül az igazgatóság távollévő tagjai legalább a határozatképességhez szükséges számban a szavazatukat teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalják és azt megküldik a társaság székhelyére.

Az alapszabály a részvénytársaság működését szabályozza. A működési szabályoknak egyértelműeknek kell lennie. Az alapszabály 12.13., 12.14. és 12.15. pontjai azonban egymásnak ellentmondanak, nem határozható meg, hogy az ülésen kívüli határozathozatalnál a tagok több mint felének vagy kétharmadának szavazta szükséges-e az érvényes határozat meghozatalához, ezért az alapszabálynak e pontjai is jogszabályba ütköznek.

- Az alapszabály 13.10. pontja rögzíti, hogy a felügyelőbizottság ülése akkor határozatképes, ha a felügyelőbizottság tagjainak kétharmados többsége, de legalább három tagja részt vesz. Határozatait egyszerű szótöbbséggel hozza. ... Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

A Gt.34.§ (2) bekezdése értelmében a felügyelőbizottság testületként jár el. A felügyelőbizottság határozatképes, ha tagjainak kétharmada, de legalább három tag jelen van. A határozatát a jelenlévők egyszerű szótöbbségével hozza.

A felügyelőbizottság a fentiek szerint csak szótöbbséggel hozhat határozatot. Szavazategyenlőség esetén nincs szó szótöbbségről, ilyen esetben a testület a határozati javaslatot nem fogadja el. Így értelmezte a szótöbbség fogalmát a Legfelsőbb Bíróság az EBH 2000.332. és EBH 2000.229. számú elvi bírósági határozatában is, ezért a Gt. kógens szabályával ellentétes alapszabályi rendelkezés jogszabálysértő.

A másodfokú bíróság a keresetlevélben felhozott egyéb indokokat nem vizsgálta, mert a fenti jogszabálysértések közül egy is alapot adhat a keresettel támadott határozat hatályon kívül helyezésére. A régi Ptk-t és a Gt-t a 2014. március 15-én hatályon kívül helyezte a 2013. évi CLXXVII. törvény (Ptké.) 67.§ b) és c) pontja. A Ptké.12.§ (1) bekezdése előírta, hogy a gazdasági társaság az új Ptk. hatálybalépését követő első létesítő okirat-módosításával egyidejűleg köteles az új Ptk. rendelkezéseivel összhangban álló továbbműködéséről dönten, ezért a módosított alapszabályt elfogadó határozat hatályon kívül helyezése folytán hozandó új alapszabálynak az új Ptk-val kell összhangban állnia, a Gt. szerint alapszabályt módosítani már nem lehet. Szükségtelen ezért annak további vizsgálata, hogy a keresettel támadott közgyűlési határozattal elfogadott alapszabály a Gt. kógens rendelkezéseivel képest milyen további jogszabálysértő rendelkezéseket tartalmaz.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság végzését a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a keresettel támadott közgyűlési határozatot hatályon kívül helyezte.

A Pp.78.§ (1) bekezdése alapján a pernyertes felperes elsőfokú eljárásban felmerült perköltségének viselésre a peresztes alperes köteles. A másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal egyező mértékben a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (6) bekezdésében és 4/A.§-ában foglaltakra figyelemmel a pertárgy értékére és a perben kifejtett ügyvédi munka mennyiségére tekintettel határozat meg a felperest képviselő ügyvéd elsőfokú eljárásra járó munkadíját 150.000 forint + ÁFA összegben. Ezen túlmenően a peresztestessége folytán az alperes köteles viselni a felperes által előlegezett 36.000 forint elsőfokú eljárási illetéket is.

A sikeres fellebbezés következményeként, ugyancsak a Pp.78.§ (1) bekezdése alapján köteles az alperes a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségeinek viselésére is, amely a felperes által előlegezett 48.000 forint fellebbezési eljárási illetékből és a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) (5) és (6) bekezdésében és 4/A.§-ában foglaltak alapján megállapított ügyvédi munkadíjból áll.

Pécs, 2015. március 12.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Hrubí Adrienn s.k. előadó bíró, Dr. Kutasi Tünde s.k. bíró